

ОПШТИ ОДНОСИ ИРОНИЈЕ И САРКАЗМА¹

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички
факултет

Апстракт: Предмет рада представља анализу природе, облика и функција ироније и сарказма, од процеса стварања и перципирања ироничних и саркастичних исказа, преко њихових ефеката и интерференције у оквиру иронијског дискурса, до структурирања и исхода ироније ситуације у говорном чину и у књижевно-уметничком делу. Опште односе ироније и сарказма проучавали смо посредством интердисциплинарног приступа: од реторичких, преко прагматичких, семантичких, до стилистичких и филозофских домена. На тај начин смо објединили синхронијску и дијахронијску перспективу, аналитичко-синтетичком методом.

Наш научни допринос се састоји и у разматрању односа надмоћности и потчињености у ироничним и саркастичним исказима и ситуацијама, степенима сугерисања, прикривања и откривања иронијске интенције, као и питања раслојавања сарказма – у случајевима у којима сарказам представља врсту ироније, у односу на случајеве у којима је евидентнија аутономнија позиција сарказма у односу на иманентне одлике ироније. Запазили смо да се примери сарказма који у својој основи имају кључна обележја иронијског дискурса (претварање, противречност, супротност значења) могу сматрати врстама јетке ироније, док примери сарказма који немају изражене наведене особине, већ поседују отворенији став надмоћности којим се може и директније увредити савговорник – самим тим имају самосталније домене деловања.

Кључне речи: иронија, сарказам, интердисциплинарност, иронијска интенција, супротност, сатира, пародија

---

¹ Рад је део истраживања на пројекту 178018 *Друштвене кризе и савремена српска књижевност и култура: национални, рејонални, европски и глобални оквир* Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.